

Celo leto	12 K
Pol leta	6 K
Četrt leta	3 K
Mesečno	1 K

Posamezne številke 10 v.

Zunaj Avstrije celo leto 17 K.

Inserati ali oznanila

se računijo s 15 vin. od 6redne
petitvrste; pri večkratnih ozna-
nilih velik popust.

STRAŽA

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo.

Št. 70.

Maribor, dne 16. junija 1909.

Letnik I.

Za slovenske pravice.

(Interpelacija drž. posl. Piška).

Ponovno so se že pritoževali slovenski poslanci radi neprestanega zapostavljanja slovenskega jezika v slovenskih okrajih. Posebno na Spodnjem Štajerskem, kjer je nemštvo raztreseno samo po mestih in trgih in se še tu vzdržuje edino-le s pomočjo državnih oblasti in uradov, se postopa s slovenščino brez izjeme prav po mačehovsko, čeprav ima po državnem zakonu zajamčeno pravico do istopravne uporabe kakor nemščina.

Najhujše razmere v tem oziru vladajo v finančnem resortu in zahtevajo nujne odpomoči.

C. kr. finančno ravnateljstvo v Mariboru, v čegar področje spada vsa Spodnja Štajerska, nima nikakih slovenskih, oziroma dvojezičnih tiskovin in jih tudi ne naroča za podrejene finančne straže in za okrajna kontrolna vodstva finančnih straž. Tako se redno dogaja, da se na Spodnjem Štajerskem nastavljeni finančni stražniki poslužujejo v občevarstvu s strankami izključno nemških tiskovin.

Če je tudi izvršujoči finančni uradnik zmožen slovenskega jezika, in se razume s slovenskimi strankami, vendar se vse izpovedi od istega finančnega organa redno predstavljajo v nemščino in pišejo na izključno nemške tiskovine. Na ta način se zelo pogosto dogaja, da se izpovedi strank napačno protokolirajo in tako sestavljeni zapiski na živo prigrvarjanje kar slepo podpišejo, oziroma na znanje vzamejo, ker se stranke radi neznanja nemškega jezika ne morejo prepričati, če je zapisnik pravilno sestavljen. Vsled takega postopanja so stranke nemalekrat gmotno obštetno oškodovane, na drugi strani se pa ugled državnih finančnih organov, ki na deželi že itak ne uživajo posebnega ugleda, še bolj izpodkopava.

Ker pa biva v področju c. kr. finančnega ravnateljstva v Mariboru pretežna večina Slovencev, si usojajo podpisani staviti sledeča vprašanja.

1. So-li njegovi ekscelenci, gospodu finančnemu ministru, znane gori omenjene jezikovne razmere v področju c. kr. finančnega ravnateljstva v Mariboru in

2. kaj namerava vaša ekscelenca ukreniti,

a) da se bodo v bodoče pri c. kr. finančnem ravnateljstvu v Mariboru vse tiskovine, ki se rabijo pri občevarstvu s strankami, izdale tudi v slovenskem jeziku (očnoso v obeh deželnih jezikih) in

b) da se bodo izpovedi strank protokolirale v jeziku stranke?

Pišek in tovariši.

PODLISTEK.

Antologija slovenskega pesništva v nemškem jeziku.

(Dr. K. Glaser).

Poprejšni nadzornik na Primorskem, vitez Klotič, me je 1895. leta vprašal, bi li hotel nekatere epse in lirski pesmi njegovega umrlega svaka Pagliaruzzija (Krilana) prevesti na nemški jezik. Ustregel sem njegovi želji. Prevel sem na primer lepo pesem: Smrt Indže vodja — Cesar Fran Josip na Kranjskem 1883 — Zakaj je bil raztresen — in pa druge.

Začel sem nabirati nemške prevode pesniških proizvodov tudi drugih pesnikov, da sem se seznanil s slogom teh proizvodov. Znani ste mi bili dve odlični knjigi slavnega češkega kirurga na dunajskem vseučilišču profesorja Alberta: 1. Poesie aus Böhmen. Fremde und eigene Uebersetzungen aus dem Böhmischem. Wien 1893 — in 2. Neuere Poesie aus Böhmen. Anthologie aus den Werken von Jaroslav Vrchlicky, Wien 1893.

V prvi knjigi so zastopani pesniki Čelakovsky, Kollar, Macha, Havliček, Erben, Halek, Neruda, Mayer, Solo in Jelinek.

Kakor se je naš rojak profesor Krek v svoji zbirki „Slavische Anthologie“ oziral samo na lirsko pesništvo, tako je zastopana v tej knjigi pretežno lirika.

Politični pregled.

Državni zbor.

V ponedeljkovi seji je najprvo odgovarjal poljedelski minister dr. Brač na interpelacijo poslanca Kirchmayerja glede lova v reviru nadvojvode Frana Ferdinanda v Hütenbergu na Koroškem.

Nato je zbornica nadaljevala prvo branje finančnih predlog. Prvi je govoril vsenemec Kraus. Čeh dr. Hruban je pa izjavil, da so Čehi pripravljene dati državi, kar je njenega, zahteva pa, da država tudi kronovinam, zlasti deželam češke krone, kar jim gre. Krščanski socialci Budig se je izrekel zoper povišanje davka na pivo in žganje in proti zvišanju osebnih in blagovnih tarif na železnicah. Zahteval je, naj se uvedo taki davki, ki bodo v prvi vrsti zadeli bogatejše sloje. Rusinski poslanec dr. Levickij je naglašal, da predloženi finančni načrt ne odgovarja zahtevam, ter izjavil, da bodo Rusini proti vladnim finančnim predlogom. Govorili so še razni poslanci, med njimi dr. Žitnik.

V torek je zbornica nadaljevala in končala prvo branje finančnega načrta mihistra Bilinskega. Glavni govornik za načrt dr. Gessmann je pozival češke stranke, naj opuste opozicijo in iščejo sporazumljenja z Nemci tako v deželnem kakor v državnem zboru. To ne zahtevajo samo politički vzroki, ampak tudi finančna zadrega, v kateri se nahajamo. Proti predlogu je govoril socialdemokrat dr. Renner, ki je povdarjal, da je vladna predloga taka, da jo morajo socialdemokrati z vsemi silami pobijati. Po raznih stvarnih popravkih se je na predlog poslanca Glabinskega sklenilo, izročiti finančni načrt posebnemu odseku 52 članov, katere bo zbornica izvolila danes.

Na vrsto je prišel nujni predlog češkega radikalca Kaline, ki pozivlja vlado, naj takoj predloži državnemu zboru načrt ustave za Bosno in Hercegovino. Debata o tem predlogu je bila jako kratka. Govoril je tudi ministrski predsednik baron Bienert. Glavna govornika sta bila Redlich in Nemeč. Nujnost predloga je bila odklonjena. Nato se je takoj pričela razprava o državnem proračunu. Glavni poročevalci dr. Steinwender je pozival zbornico, naj kmalu reši proračun. Oglašanih je 24 govornikov in sicer 13 za, 11 proti. Včeraj je prišlo na vrsto devet govornikov. Danes se razprava nadaljuje.

Seja klubovih načelnikov.

V ponedeljek se je vršila seja klubovih načelnikov, v kateri se je določil sledeči način proračunske razprave: Proračunska debata, katera se je pričela v torek, naj traja deset dni, in sicer se določi za sejo skupaj 76 ur. Na posameznega govornika odpa-

de devet minut časa. Skupno bo pet debat in sicer ena splošna in štiri sumarične; prva pri točki ministrski svet; druga pri točkah ministrstvo za deželno brambo, notranje, justično in naučno ministrstvo; tretja pri točkah poljedelsko, trgovinsko, železniško ministrstvo in ministrstvo za javna dela; četrta specialna debata pa o finančnem zakonu in finančnem ministrstvu.

Minister Začek.

V nedeljo je bil ministrski predsednik baron Bienert pri cesarju, kateremu je naznanil demisijo češkega ministra Začeka. Cesar ni sprejel demisije in je naročil Bienertu, naj sporoči Začku, da je vladarjeva želja, naj ne vrže puško v koruzo, pač pa naj vstraja kljub težavnemu stališču.

Laška pravna fakulteta.

Italijanski državni poslanci zelo napeto pričakujejo današnje seje proračunskega odseka, v kateri pride na vrsto postavka za laško pravno fakulteto. Kakor znano, je vlada določila Dunaj za to fakulteto, Italijani jo pa hočejo na vsak način imeti v Trstu. V ta namen so se vršila pogajanja z voditelji raznih strank. Kakor poročajo nemški listi, bodo glasovali za Trst nemški nacionalci, socialdemokratje, Rusini, večina nemških krščanskih socialcev in pa del divjakov. Poljski klub še ni zavzel stališča, vendar je pa več članov izjavilo, da se bodo, ako bo klub sklenil glasovati proti Trstu, odtegnili glasovanju. Italijani upajo, da bo zbornica sklenila, da se ustanovi pravna fakulteta v Trstu, če pride na vrsto še pred počitnicami. Boje se pa, da se ne bi stvar zavlekla do jeseni, ker ni izključeno, da bo jeseni čisto drugačna politična situacija v zbornici.

Na Balkanu se zopet bliska.

Med Turčijo in Grško preti radi Krete resen spor. Velesile so namreč svoječasnno obljubile krečanski vladi, da odpokličejo mednarodne čete in so to sedaj vsaj po veliki večini tudi storile. Sedaj je na Kreti še 2000 mož. Te čete bi se imele te dni vrniti v domovino. Na Kreti bi potem ostale le milice in orožništvo, ki je v grških rokah. Kakor hitro zapusti zadnji mož mednarodnih čet Kreto, zaplapolna na otoku grška zastava. Zato je mladoturška vlada zelo v škripih. Zgubila je Bosno in Hercegovino ter Rumelijo in sedaj ji hoče še odpasti Kreta. Za to se z vso resnostjo pripravlja, da to prepreči. Pa tudi Grška se pripravlja. Baj je v enem tednu zbrala v Tesaliji 30.000 mož. Turčija je sedaj storila pri levlastih korake, da naj mednarodnih čet ne odpokličejo iz Krete, ker bi to imelo za neizogibno posledico aneksijo od strani Grške. Aneksija bi pa povzročila vojsko med Turčijo in Grško.

na to, ali bi jedno dejanje kake slovenske gledališčne igre v tej zbirki razpravljalo najgloblje probleme človeške duše.

Drug mlad slovenski pisatelj je tega mnenja, da bi za urednika take knjige sodil najbolje Nemeč, ki bi se tako lahko temeljito naučil slovenščine, da bi jo popolnoma zmagal. Trdno sem prepričan, da takega Nemca nikdar ne bo na svetu. Slovenci se naučijo nemščine tako temeljito, da jo obvladajo kakor Nemci.

Iščem že več let slovenskega pisatelja, ki bi se hotel lotiti dovršitve tega dela, ker sem se vrnil po poprejšnjem sklepu k orientalskim študijam.

Besedilo prevodov bi urednik lahko po svoji razsodbi tudi predrugačil, kajti tu velja načelo: več oči več vidi.

Zastopani so ti-le pesniki: Koseski, Vodnik, St. Vraz, Prešern, Vilhar, Stritar, Levstik, Gregorčič, Aškerc, Pagliaruzzi, Funtek, Cankar, Kette, Medved, Zupančič, Skalar in Kristina. Seveda bi se lahko še pridružili drugi.

Mi imamo mnogo bogatašev. Tu bi si lahko pridobil tak mecen nevenljive zasluge, ko bi založil knjigo v Berlinu.

Nekdo si je izmislil tudi osnovno načelo: Pesnika prevajaj pesnik, ki je popolnoma krivo. Slavnemu uredništvu podajem na razpolaganje spis, v katerem se dokaže, da najodličnejših pesniških prevodov na druge jezike niso prevajali pesniki in to velja o pesniških delih zahodnih in vshodnih literatur.

MALA NAZNANILA

ki se sprejemajo po 2 vin. od besede, najmanjši znesek je 50 vinarjev.
Kdor želi pojasniti o rečeh, ki so naznanjene v inseratnem delu, naj pridene za odgovor znamko 10 vinarjev. Drugače se ne odgovori.

Gospodje dobe takoj dobro plačano in stalno službo, če so sposobni za obisk zasebnih odjemalcev. Ponudbe na upravnishvo lista pod šifro „Eksistenca“.
115

Prodajo se novi in stari enovprežni vozi, kakor kočije, faetoni, (lahke kočije) in gospodarski vozi po najnižji ceni. Sprejmejo se tudi vozi v zameno pri Pergler Franc, tovarna vozov, Mühlgasse 44, Maribor.
119

Učilišče in vzgojalnišče Ketzelsdorf pri Svitavi (Moravsko) sprejme deklice, ki se hočejo izvežbati v šolski stroki in drugih rečeh, kakor v ženskih ročnih delih, vezanju, pletenju, šivanju, prikrrojitvi obleke, rizbi kroja, v modernih jezikih (tudi slovanskih), godbi, kohanju, likanju, gospodinjstvu itd. Vzgojalnišče je v gozdnatem kraju in ima radi tega jako zdravo lego. Natančnejša pojasnila daje ravnateljstvo.
118

Platneni izdelki Rudnih gor so na dobrem glasu — so pa tudi pristni in trpežni — če se naročijo naravnost iz Rudniških gor. Ostanke cefirja, primerni za obleke so njscenejši pri izdelovatelju Jožef Anderšek v Bistri pri Novem mestu ob Metavi, Češko. 40 m najboljšega sukna stane 18 K.
112

Mladenič išče v okolici Maribora stanovanje s hrano in perilom. Plača po dogovoru. Natančneje podatke poda upravništvo.
113

Lepo posestvo blizu Velenja v Spodnjem Štajerju, v ravnini in sicer zidana hiša, zidani hlev, 8 oralov njiv, 2 oralah hmelja, 8 oralov travnikov med tem 2 oralah sadonosnika in 8 oralov dorastlega gozda z mešanim drevjem, skupaj 26 oralov, nerazdeljeno ali pa tudi samo polovica proda se za nizko ceno. Plačilo ugodno. Ponudbe naj se pošljejo pod „Posestvo“ na uredništvo tega lista.
91

Zelo ugodna prilika!

Prodam prostovoljno žago in mlin na potoku, 5 minut daleč od izliva v Savo, pri lepi cesti. Kolodvor Ziljanost je oddaljen 1 uro, trg Radeče 1/2 ure. V kratkem se otvori železniška postaja. Izvrstna lega tudi za večje podjetje s pomočjo elektrike. Cena zelo nizka. Slovenci, ki se zavedate kake veljave, pridite, sicer bo tujec porabil priučujočo ugodno priliko! Prodajam tudi pripadajoče posestvo: njive, gozd, travnik, vinograd. Več pove Ant. Podlipnik, Loka pri Zidanem mostu.

Italijanski jezikovni kurz

po sistemu Berlitz mesečno za 10 K.

Naznanila se sprejemajo do 15. t. m. Šolska ulica št. 5, I. nadst., Maribor.

Hotel

Pri belem volu v Celju

sredi mesta, blizu vseh uradov; za tujce 30 sob z vso ugodnostjo pri nizkih cenah, tudi mesečna stanovanja s hrano za letoviščarje; izborna kuhinja, vedno sveže pivo, različna vina; po letu senčnat vrt; vozovi v hiši vsak čas na razpolago: : :
51

se priporoča za obilni obis

Slikar in pleskar Franc Divjak

v MARIBORU, župnijska ulica št. 7

prevzame vsa dela dekoracijske in slikarske stroke ter se priporoča slavni duhovščini in cenjenemu občinstvu in izvršuje svojo obrt po najnižjih cenah. Ako se skličete na „Straža“ dobite po znižani ceni

Ma. E. Šepec, Maribor
Grajski trg stev. 2

Za nakup priporočamo trvdko

katera prodaja po najnižji ceni vsakovrstno modno blago za ženske obleke, svilnate in druge robe, vse vrste najboljše perilno blago, vsakovrstno sukno (štofe) za moške obleke, povrsnike, fino sukno za talarje in salonske obleke, srajce, ovratnike, kravate, naramnice, nogavice, dežnike, obrisače, mizne prte, odeje, preproge, zastore, razni cvilih, perje za blazine itd.

Ignac Božič

narodni krojač v Mariboru, Tegethofova ulica 16, v hiši dr. Rosine

se priporoča slavnemu občinstvu, kakor tudi preč. duhovščini za izdelovanje vsakovrstnih oblek in talarjev po najnižji ceni. Zaloga vsakovrstnega blaga in gotovih pelerin.

V nujnih potrebah se vsakovrstna obleka v 24 urah zgotovi.

Slovenski brivec!

Prečastiti duhovščini in slavnemu občinstvu najtopleje priporočam svojo

moderno urejeno brivnico.

:: Postrežba čista, točna in solidna. ::
Izdelujem tudi lasulje in kupujem lase.

IVAN BERGLEZ, brivec
Maribor, Solska ulica 2.

Olje od motorja oddaje 100 kg. po 25 K.
Tiskarna sv. Cirila v Mariboru.

Restavracija Narodni dom v Mariboru.

Izborna kuhinja, izvrstna vina kakor: haloško, ljutomersko, dr. Thurnejev muškatelec, mozlec, vinarec, bizeljčan, konjičan itd.
Pivo iz budjeviške češke pivovarne.
Po letu udobno kegljišče. Vrtni paviljoni. Sobe za tujce.

Za obilni obisk se priporoča 37
Lojzika Leon.

Cerkveni slikar Peter Markovič

akadem. slikar v Rožeku na Koroškem se priporoča čast. gg. duhovnikom in sl. slov. občinstvu za slikanje raznih cerkvenih slikarij, fresko-podob altarnih in bandernih slik, križevih potov itd. vse na posebno trpežno platno in v jako stanovitnih barvah; popravlja umetniško stare umetne slike. Sprejema vsa večja dela: slikanje cerkvâ v različnih slogih, cele notranje poprave cerkvâ (v tem slučaju poskrbi in posreduje vse druge umetnike in rokodelce). Cene po dogovoru in brez vse konkurence.
23

Slovinci! Podpirajte svoje somišljenike!

Karol Tratnik, Maribor

Izdelovatelj cerkvenega orodja in posode
Župnijska ulica št. 3.
se priporoča prečastiti duhovščini za naročila različnih moštrane, kelihov, ciborijev, lestencev, svečnikov, križov, itd. Staro cerkveno orodje popravljam pozlatim in posrebrim v ognju. Mnogo priznalnih pisem na razpolago.
Svoji k svojim! 38 Svoji k svojim!

SMRT

doleti vsacega, ampak sreča samo tistega kateri naroči sedaj belo platno v veletrgovski hiši R. Stermecki, Celje (Štajersko).

- Štajersko platno m. po 36 v.
 - Slovensko platno m. po 40 v.
 - Savinsko platno m. po 44 v.
 - Vojaško platno m. po 46 v.
 - Domestih platno mehko m. po 48 v.
 - Gorsko platno debelo m. po 60 v.
 - Istrija tkanina, mehka m. po 54 v.
 - Holandska tkanina, mehko m. po 60 v.
- Vzorec zastoj in pošiljatve čez 20 K franko.

Brzjavaj: „Kamnoseška industrijska zadruga Celje“. Prva južnoštajerska kamnoseška industrijska družba Brzjavaj: „Kamnoseška industrijska zadruga Celje“.

Edino narodno kamnoseško podjetje v CELJU.

Stavbena in umetna kamnoseška :: obrt s strojnim obratom. ::
Izvrševanje vseh stavbenih del: kakor stopnic, fasad, podbojev, pomolov, nastavkov itd. iz različnih kamenov in cementa. ::

Specialna delavnica in podbarski atelje za umetna cerkvena dela kakor: altarjev, obhajilnih miz, prižnic, kropilnih in krstnih kamnov itd. ::
Brušenje, puliranje in struganje kamena s stroji. ::

Mnogoštevilna zaloga nagrobnih spomenikov iz različnih marmornih vrst granitov in sijenitov po raznovrstnih narisih in nizkih cenah.
Naprava zidanih ali betoniranih rodbinskih grobišč (rakev). ::

Tlakovanje cerkva, dvoran in hodnikov s samotnim ali cementnim tlakom. ::
Izdelovanje pohištvenih plošč iz različnih najbolj idočih marmornih vrst v vseh oblikah. ::
Popravljanje spomenikov, udela vanje napisov v iste. ::